

Pałac Frascati (AN 69931, AN 97138)

Oto dwie fotografie przedstawiające wnętrze Pałacu Frascati, dwa analogiczne ujęcia salonów w amfiladzie na parterze, od strony ogrodu. Zostały wykonane w odstępie zaledwie kilku lat - pierwsze około 1938, drugie w 1945 roku. Ich autorką jest Zofia Chomętowska, jedna z najwybitniejszych polskich fotografek. Zasłynęła ona w okresie międzywojennym znakomitymi zdjęciami, prezentującymi architekturę, a w szczególności wnętrza warszawskich pałaców. Powiązana rodzinnie z przedstawicielami elity towarzyskiej ówczesnej Warszawy artystka miała nieskrepowany dostęp do wspaniałych rezydencji. Tak powstała kolekcja fotografii o bezcennym znaczeniu dokumentalnym. Niektóre z nich zostały zaprezentowane na słynnej wystawie „Warszawa dziś i jutro” w Muzeum Narodowym w 1938 roku. Gdy w maju 1945 roku pokazano w tym samym muzeum wystawę „Warszawa oskarża” zdjęcia Chomętowskiej tym razem dokumentowały dramat zniszczonego miasta. Autorka wróciła w te same miejsca i pokazała je raz jeszcze, utrwalając na kliszy fotograficznej to, co tak trudno wyrazić słowami.

Pałac Frascati położony malowniczo na wysokiej skarpie wiślanej i otoczony wspaniałym parkiem, został wzniesiony w 1878 roku dla Władysława Branickiego według projektu Leonarda Marconiego. W trakcie I wojny światowej pełnił rolę lazaretu, czyli szpitala polowego. Po sprzedaży w 1934 roku budynek przebudowano, dostosowując do wymogów nowego właściciela - Ambasady Francji, a słynny ogród rozparcelowano. Pomieszczeniom recepcyjnym placówki nadano nową formę architektoniczną i nowoczesny wystrój, natomiast część mieszkalna usytuowana od strony ogrodu, zachowała wystrój historyczny. Gmach uległ częściowemu zniszczeniu już podczas niemieckich bombardowań we wrześniu 1939 roku. Po zakończeniu II wojny światowej wypalone mury pałacu zostały rozebrane, a jedyną pozostałością po rezydencji jest dziś fragment ogrodzenia z widocznymi śladami po kulach.